

1628.

I. N. D. N. 7. C.
DISPUTATIO
IN AUGURALIS
JURIDICA

Ad
L. 20. C. de Nuptiis

Quam
ANNUENTE DIVINA GRATIA
DECRETO & AUCTORITATE
MAGNIFICI NOBILISSIMI
AMPLISSIMI JURE CONSULTO-
RUM COLLEGII

In *Inclya* ACADEMIA *qua* ARGENTINAE *est*
Pro

SUMMIS IN UTROQUE JURE PRIVILEGIIS
ac Immunitatibus Doctoralibus ritè consequendis
solemni publicoque eruditorum

Examini submittit.

EHRENFRIED à Sancti ch/

Zittaviâ Lusatiorum

Die 10. Maji.

ARGENTORATI,

Typis JOSIÆ STÆDELII, ACADEMIÆ
TYPOGRAPHI.

Anno M. DC. LXV.

410.

1665, 9a

9
1

10

*Magnificis, Nobilissimis, maxime strenuo,
Amplissimis, Consultissimis
Viris*

Dnnn. CONSULIBUS,
totiq; **SENATUI** Reipubli-
cæ **Zittaviensium,**
Patribus Patriæ
gravissimis,

*Patronis ac Evergetis suis gratiosis,
optimis, certissimis*

Disputationem hanc inauguralem

Sacram esse juber

*debitâ observantiâ, animiq;
submissione*

*Ehrenfrid à Lanckisch, Zittan.
J. U. Doctorand.*

I. N. I.

Nura Romana, præter alia, in hoc præsertim naturalem æquitatem sequi, utiis, qui vel ob ætatem sexumve ipsi iudicii acumine, aut necessariorum consilio & auxilio destituti sunt; modis omnibus opitulentur & præcaveant ne ætatis sexusve fragilitas in eorundem petniciem pervertatur, ipsa volumina Juris passim testantur & loquuntur: Inter cætera vero & imprimis exemplo esse potest hæc, de qua hac vice, Deo clementer annuente acturus sum, l. in conjunctione 20 C. de Nupt. Cujus difficultates, ut ex voto explicem, visum hoc ordine progredi ut primum ea quæ extra Legem sunt consideraturus; dein etiam ea quæ in Lege ipsa subjecturus & expositurus sim. Quod ut feliciter succedat, faxit Deus!

2. Dico autem extra Legem, quæq; nobis hic consideranda, hæc sunt. 1. Inscriptio, & quidem tam tituli, sub quo Lex hæc refertur, quam legis ipsius: Et 2. dictæ Legis Subscriptio. 3. Tituli rubrica s. inscriptio hæc est:

3. De Nuptiis subintellige contrahendis quâ primo statim intuitu & evidenter satis, legis hujus materia & sedes ostenditur, quod sc. in ea agatur de conjunctione seu nuptiis filiarum contrahendis. Cæterum vocabulo nuptiæ quid significetur & quotupliciter præsertim in jure nostro id accipiatur, quæque ejusdem synonyma sint, cum satis notum sit, nolo circa ea exponenda hic esse operosior tantoque minus, quod jam antea alii labore hunc præoccuparint, ad quos brevitatis etiam studio B. L. remissis sufficiat, conferatur C. J. A. 23. ff. 2. th. 2. Wesenb. in π. ff. de R. N. n. i. & ibi Dn. D. Hahn. Dn. D. Locamm. in not. ad §. 1. Inst. de Nupt. nec non Hodegeta Magnif. Dn. D. Rebhan, præceptor meus ætatem venerandus. pag. 110.

A

4. Addidi

4. Addidi contrahendis; quia in hoc tit. nuptiæ considerantur, non tam ratione personarum, quam potius ratione modi eas contrahendi, qui potissimum consistit in consensu, & ipsorum conjungendorum, & eorum quoque in quorum potestate sunt, quibusve hanc reverentiam debent. Qui autem ex verbo hoc inferunt & concludunt, nuptias s. matrimonium in censum contractuum & quidem consensualium referendum esse, illi vel termino æquivoco ludunt, vel elenchum ignorant: Licet enim negari non possit, nuptias, matrimonium passim in jure nostrorū contrahi, ut in *l. si patre. 22. ff. de R. N. princ. 1. de Nupt.* Immo disertè ab Imp. nuptiæ contractus appellentur in *Nov. 22. c. 12. in med. v. sed sicut in contractu nuptiarum.* Attamen res ipsa loquitur, quod cum contractus proprie sic dictus hic sit, in quo negotium geritur commercii causa. *l. 14. ff. de Precar. Ant. Faber. 7. conject. 14. nu. 7.* & ex quo obligatio ad dandum vel præstandum quid, quod in commercio est, nascitur. *l. 3. pr. ff. de O. & A. h. e. rem promercalem,* talis res in nuptiis s. matrimonio contrahendo penitus cesset, quippe quod venalitium nec est, nec esse debet; amor enim conjugalis & honestus ex solis animis æstimandus *l. 2. l. 3. ff. de Donat. inter vir. & uxor. Schneideyv. ad pr. Inst. de Nupt. num. 58. Beust. de matrim. p. 2. c. 34.* quamvis dum dicitur consensus nuptias facere, *l. 30. ff. de R. 1.* facile concesserim in hoc nuptiarum tractatus, contractus imitari, & hæcenus improprie contractum matrimonium, contracta nuptiæ dici possint. vid. *C. J. A. t. 23. ff. 2. th. 25. n. 1. Dn. D. Bicc. in aureis lect. 1. th. 11. Dn. D. Rebhan. in Hodegeta Jur. p. 440.*

5. *Inscriptionem Legis nostræ quod spectat, illa hæc est: Imp. Honor. & Theodos. A. A. ad Theodorum, Præfectum Prætorio.*

Quæ ipsa ostendit & causam efficientem principalem, sive Auctores hujus Constitutionis, & Instrumentalem sive ad quem fuerit data, ut publicaretur & omnibus innotesceret. Illi sunt Imp. Honorius & Theodosius AA.

6. Fuit Honorius, Magni Theodosii Imp. hujus nominis filius, Arcadii Imp. frater: quos pater non tantum ante mortem, Imperii consortes effecit, verum etiam testamento inter eos Imperium

Imperium divisit, ita ut Arcadio Orientem; Honorio v. Occidentem, illi nato 18. annos, huic vero adhuc impuberi & vix 10. annos nato: unde etiam passim in Jure cum adjecto N.P. legitur, attribuerit, quamvis Honorium demum anno 393. Augustum renunciatum fuisse, Historici, circa hoc tamen veriantes, tradant, laudatur Princeps benignus & imprimis in Pietatem & Religionem Christianam propensus, quod etiam varia ejusdem Edicta, quibus idem consultum voluit, cum hæc ipsa nostral. 20. comprobant:

7. Theodosius II. Imp. Arcadii Imp. filius fuit, quem Pater adhuc supetstes in consortium Imperii adscivit feliciter; mortuo v. eodem cum patre Honorio Imp. annos viginti & ultra regnavit; post cujus obitum Valentinianum, amicitæ suæ, ex Constantio filium Cæsarem fecit, & cum Augusta matre, ad recuperandum occidentale misit imperium, atq; eorum per 27. pene annos imperium administravit. Princeps fuit piissimus & imprimis ex Codice sub felici sui nominis appellatione composito, in quo Constitutiones Imp. à Constantino Magno Imp. usq; sua tempora editæ continebantur, satis celebris. De quibus videri possunt Cuspinianus, Betavius, Helvicus, Joh. Cluver & alii.

8. Describuntur hic & Dignitatis & auspicii titulis, Imperatores, Augusti: Et quidem Imperatores dicti ab ipso imperandi officio. Quamvis in Republica Romana significatur non tantum à vulgari imperandi vocis usu, semper peculiari & pene proprio: verum etiam in hoc diversimodè. Uti videre est apud Linnæum 2. l. *Publ. num. 1. & seqq. Buchner. in thesaur. latin. v. Imperator. Brisson. in Lexic. jur. verb. Imperator. Pichard. ad princ. præm. Instit. n. 3.* & hinc usq; ab Octaviano Imp. qui quintum Consul, primus Imperator appellatus est, non quidem eo sensu, quo jam antea vicies appellatus erat ob victorias ab hostibus diversis vicibus reportatas, Dio lib. 53. & 55. sed quo summam Reipubl. in perpetuum penes eum esse demonstraretur. Dio d. lib. 52. Gabriel Trivorius observat. apolog. c. 4. n. 2.

9. Augusti Appellatio pariter desumitur hinc usq; ab Octavio (qui primus cum septimum Consul fuisset, id accepit. Gabr. Trivor. d. l. n. 4.) in reliquos Imp. Romanos translata, illis solemnibus

lemnis mansit non tantum voto hoc, ut Imperium augeant, secundum Accurs. & Dd. communiter, unde nostrum, allezeit *Wähler des Reichs*: Verum etiam quod omnibus sit sanctus & propter Majestatem reverendus. Limnæus. 2., J. P. 1. n. 32, add. Ovid. 1. Fastor.

*Sancta vocant Augusta Patres: Augusta vocamus
Templa Sacerdotum, ritè sacrata manu
Hujus & augurium dependet origine verbum,
Et quodcunque sua Iupiter auget ope.*

10. Causa instrumentalis, sive per quem Imp. hanc suam Constitutionem publicari, & ad usum transferri voluere, est Theodorus, qui à Magistratus officio, quo tunc defungebatur, describitur, quod fuerit Præfectus Prætorio: Cujus etiam in l. 11. C. de Episcop. audient. l. 1. C. si Nupt. ex Rescript. & l. 20. C. de postlim. revert. & passim in jure sit mentio, nec non in Cod. Theodos. Tit. de Hæret. l. 45. & l. 46. & quidem cum indice quod diversis vicibus Magistratu hoc defunctus sit: Potestati Præfectorum Prætorio nulla dignitas æqualis utpote quibus ab Imp. & rerum & judiciorum summa commissa erat, judicabant, vice sacra, h. e. Imperatoris & quidem pleniore ad disciplinæ publicæ commendationem licentia, ita ut ab eorum sententia non poterat appellari: uno verbo, habebant Imperium sine purpura: unde etiam Constitutiones Principum ipsis omnium primum insinuebantur, quibus cum autem hodie in Imperio Præf. Prætorio sint comparandi & quotuplices fuerint, quæq; illorum Dignitas, potestas & officium videre est apud Interp. ad t. ff. & C. de Off. Præf. Prætor. Petr. Faber. 1. Semestr. 1.

11. Quo ipso etiam apparet, Constitutionem hanc, nullatenus rescriptum esse aut Decretum sed Edictum generale, sive ut vocatur l. 6. C. de secund. Nupt. Lex Edictalis per totum Romanum Imperium observanda; Cura enim salutis publicæ superioribus seculis, solis Imperatoribus curæ erat, qui etiam, quæcunque videbantur publice utilia & necessaria proprio motu constituebant, pr. J. de J. N. G. & C. l. 3. C. de LL. l. 1. §. 1. de Constit. Princ.

12. Sub-

12. Subscriptionem quod attinet ea quidem pariter ad Constitutionum externa pertinet, utpote ex qua cognoscere licet, & locum quo hæc vel illa Constitutio data, quoq; die & anno & quibus Coss. verum cum hæc Lex nostra subscriptionem plane nullam habeat, hæctenus operam hanc circa illam lucramur: si tamen conjecturæ locus, eodem cum l. i. C. si nupt. ex Rescript. pet. anno promulgatam puto, ceu quæ eosdem Imp. Auctores habet, & eundem cui insinuata Præt. Præfectum Theodorum: & in qua pariter etiam de nuptiis contrahendis agitur, sita quodcunq; sit, nullatenus tamé dubitandum, Constitutionem hanc Legis generalis vigorem habere, per Constit. Hæc quæ § 2. C. de Nov. Cod. fac. & Constit. summa Reipubl. §. 3. in med. C. de Justin. Cod. confirm. Gothofred. ad l. 4. C. de divers. Rescript. in not. lit. f. Qui autem factum sit, ut nonnullæ Constitutiones subscriptione careant, causa & ratio certa dari non potest: quibusdam enim tales leges, præsertim Edictales, videntur plura habuisse capita, quæ postea in Compilatione Codicis Justinianeï singula ad certas suas sedes & titulos, sed sine subscriptione fuerint relata: Alii putant, Leges Codici Justinianeï insertas fuisse, quemadmodum Compilatores easdem in Codicibus Hermogeniano, Gregoriano & Theodosiano scriptas invenerint, cum, & sine die & Consule, alii Imp. Justiniano in crimen vertunt, qui ut tanto securius sub ipsorum Principum auctoritate, eorundem Constitutiones immutare & plane aliam illis mentem assignere posset, studio subscriptiones, ne hoc ejusdem commentum facile deprehenderetur, detruncasse. Confer. Contius l. lectio 9. Cujac. in observationibus passim. Gothofr. ad Constit. Hæc quæ §. 2. C. de Nov. Cod. fac. lit. f.

13. Atq; hæc strictim de legis hujus externis, quæ ideo præmittere volui, debui, ut quilibet novisse possit, legem hanc non privato alicujus ausu, & sine auctoritate Imperatoria Codici Juris Justinianeï insertam, atq; ita suppositivam esse, consequenter ad decisionem causarum contingentium induci non posse: sed eam certam, justam & legitimam esse: Imprimis vero ut ea quæ in d. h. l. 20 videntur difficilia, ex legibus horum Imp. aliis, tanto expeditius explicari possint.

A 3

14. Sequitur

14. Sequuntur nunc legis hujus Interna, sive Constitutio ipsa, quæ uti à Compilatoribus refertur, hæc est.

In Conjunctione filiarum in sacris positarum patris expectetur arbitrium. Sed si sui juris puella sit intra quintum & vicimum annum constituta, ipsius quoque adsensus exploretur. Si patris auxilio destituta: Matris & Propinquorum, & ipsius quoque adulee requiratur iudicium. Si vero utroque orbata parente sub Curatoris defensione constituta sit, & inter honestos Competitores oriatur forte certamen, ut queratur cui potissimum puella iungenda sit: Si puella cultu verecundia propriam voluerit voluntatem depromere coram postea propinquis, iudici deliberare permissum est, cui melius adulea societur.

15. Quam Legis hujus Lectionem undiq; integram & eandem deprehendi in omnibus quæ mihi conferendæ & inspiciendæ venere editiones, adeo ut in nullo plane verbo eandem variantem notare poterim: Consequenter uti hæc Lectio vera & genuina est, ita quæ Imp. in eadem mens, & quid constitutum voluerint, intellecta tanto facilius: Cum vicissim ejus quod multipliciter legitur & intelligitur, veritas plerumq; ignoretur.

16. Quia autem eadem etiam nonnullos terminos, phrasas, verba continet, quæ vel ambiguitate, usq; non omnimodo expedita sunt, sed uberiorem sibi deponunt Explicationem, ideo ne æquivocationes tales nos in errorem aliquem seducant, præcipua, illustraturus & expositurus.

17. Inter illa autem omnium primum occurrit vox, Conjunctionio quo communi nomine per synecdochen generis Imp. h. l. pro proprio & ita per Excellentiam utuntur, sive pro conjunctione matrimonii l. 38 §. 7. ad L. Jul. de adult. sive pro nuptiis quæ sunt conjunctionio maris & sœminæ, individuum vitæ Consuetudinem continens § 1. Inst. de p. p. atq; sic in l. 11. de Stat. Hom. l. 77. §. 1. ad Scrum Trebell. Conjunctionio filia, & filia conjunctionio dicitur in l. 10. ff. de Condit. & Demonstr. Confer. Lexicographi h. voc. Conjunctionio. Derivatur à verbo conjungere, unde etiam conjugium, conjuges dicuntur, quasi uno jugo conjugati, sumpta metaphora à bobus eidem jugo subditis & alligatis.

18. Sequi-

18. Sequitur, Filiarum. Filia, filia æque ac Filius designantur, quod sunt, qui quæve ex viro & ejus uxore natus, nate. l. 6. ff. de his qui sui vel alieni. jur. aut adoptione quæsitus quæsitavel. l. 1. ff. de Adopt. Filiarum autem appellatione hac lege & alibi, duntaxat generis fœminini, non etiam masculini, liberos contineri, patet ex l. 45. ff. de Legat. 2. ubi Jctus, fœminino vocabulo etiam masculos contineri, exemplo pessimum esse dicit. Unde autem filius filia dicatur & quotupliciter alias accipiatur videre est apud Martini: in Lexic. philolog; v. filius. Taubmann. in Amphitruo. act. 1. sc. 1. n. 274.

19. Sequitur in sacris positarum h. e. in potestate patria & familia aliqua, quæ impropiè & metaphorice sacra dicuntur, quod idem Epitheton etiam de aliis e. g. Magistratu superiori prædicatur, quia potestatem à Deo habent dicuntur sacri, & sacra quæ ab iis proficiscuntur, ita quoq; potestas parentibus in Liberos concessa inter sacra recensetur, quia Jura Patris nexu divino sunt copulata, de quo sacrorum genere hinc inde in Jure nostro legitur & sacra paterna pro potestate patria ponuntur l. 10. §. 1. C. de Adopt. l. 12. C. de Collat. l. ult. §. ult. C. de inoffic. testam. l. ult. pr. C. de Curat. fur. & ibi prolixè in not. lit. p. l. 1. f. C. de anal. Exc. dicuntur quoq; sacra familiæ quasi leges familiæ l. 11. C. de Donat. Conf. Magnif. Dn. D. Rehb. in Hodeget. p. 201.

20. Sui Juris. Dicuntur propriè omnes illi qui in potestate dominorum & parentum non sunt, sed suæ potestatis facti t t Inst. de his qui sui vel alieni. pr. in fin. Inst. quibus non est permiff. fac. testam. l. 12. ff. de his qui not. infam. l. ult. ff. de Liberali. caus. l. 22. ff. de R. N. §. 2. Inst. de Scto Tertyll. Novell. 12. c. 2. Novell. 118. c. 1.

21. Obveniunt in textu Vocabula. Arbitrium, Adensus, Judicium, quæ consensum personarum quæ consentire possunt denotant: Significat autem arbitrium nihil aliud, quam Libertatem arbitrandi in rebus suis & voluntatem ratione regulatam l. 1. ff. de solut. rerum quippe suarum cuique Liberum permittitur arbitrium l. 21. C. Mandati nisi propter utilitatem publicam aut alias quasdam causas quæ in Jure obviæ sunt l. 49. §. pen. & ult. ff. de Legat. l. §. 4. Inst. de Legat. l. 13. §. 17 de act. Empt. §. 2. Inst. de

Inst. de his qui sui. l. 2. ff. Eod. §. ult. Inst. de Donat. l. r. C. d. commun. serv. manumit. l. 12. de Religiof. l. 51. §. 2. ad L. Aquil. l. 2. C. ut nem. lic. in Empt. spec. se excul. 10. 21.

22. Ad sensus ponitur pro facultate admittendi, aut prohibendi actum qui in Deliberationem venit & idem significat ac consensus quæ filia in negotio tali à parentibus requirere debet.

7. Judicii vocabulum quam varie accipitur ostendit Alexander Scot. I. Ctus & quidem I. pro casu fortuito cum dicitur (hoc divino judicio venit) II. pro animi Discretionem quatenus §. præterea Inst. quib. non est permiff. fac. test. dicitur in pueris non esse Judicium. III. Pro actione, ut Judicium familiæ Ericisc. IV. Pro ultima voluntate testatoris l. 21. C. famil. Ericisc. V. Pro Judicio vel sententia Judicis l. 1. C. de Re Jud. VI. Pro Examinatione vel Deliberatione quæ h. l. intelligenda venit.

24. Propinquorum terminus aliquando generalis est & quoscunq; sive per mares sive per scæminas conjunctos denotat, sive naturali sive civili Jure. l. 1. §. 1. & §. 4. ff. unde Cognat. l. 4. §. 1. de Grad. speciale autem cum per lineam maternam conjunctos comprehendit, qui cognati, per lineam paternam qui easdem Imagines & insignia habent, agnati vocantur, qui inter se differunt ut genus à specie, omnis enim qui agnatus est, & cognatus est sed non contral. 10. §. 2. & 4. ff. de Grad. quemadmodum Imperatores constituerunt propinquos minores 25. annis propter Lubricum & Inscitiam ætatis, propinquis senioribus, in Educatione propter necessitudinē & affectionem naturalem quam erga minores habent, ex temeritate & juvenili Intemperantia delinquentes, à turpitudine revocare, eosq; jure patrio corrigere & privata animadversione reprehendere liceret per tit. Cod. de Emendat. Propinq. Ita quoque hac lege 20. de inuendo consilio matrimonii propinquos non in ultimis habendos vult, si liberi parentum auxilio destituti aut orbatifuerint quo tutius jacturam obfuturam effugiant.

25. Defensio Curatoris. Per Defensionem hic intelligendum est jus quod Curatores accipiunt in bona minorum, ut iis benè præsent ac defendant in modum Tutorum qui personis cum bonis dantur, quos & hodiè ut plurimum Curatores imitantur, ut

tur, ut Tutores dati etiam Curatores sint, & jus civile ea quoque quæ de Tutoribus statuit ad Curatores refert *Cypr. de matrim. cap. 6. §. 16. n. 4.* & ex generali quadam ac ubiq; locorum recepta Consuetudine ii qui semel legitimi tutores dati sunt, iidem etiam curatores permanent & minoribus ad 25. usque annum præsent. *Gail. 2. Obs. 96.*

26. Competitores dicuntur hic qui in una eademque virgine expetenda, matrimonio habenda, concurrunt & quasi simul petunt sive scientes sive ignorantes, in modum eorum Competitorum, quorum mentio fit in Digestis ubi plures concurrentes in petitione ordinis Decurionatus dicuntur Competitores *l. 3. §. 2. de Decurionibus.*

27. Cultu verecundiæ. Verecundiæ significat hoc loco pudorem recti & honesti aut modestiam, idem ac verecundiæ cogitatio de re licita cujus *l. 4. §. un. de alien. iud. mut. causa.* fit mentio, inde Tertulliano autore, fæminæ non modo Religionis sed verecundiæ quoq; causa caput & faciem velabant quod velamen pro galeâ illis esset, idem hodiernum adhuc in usu esse observamus, hæc omnibus inesse debet mulieribus. *l. 1. §. 5. de postul.* non tamen ita ut fæminæ in causâ licitâ decenter verba facere sit prohibitum, aut aperte in medium allegans quod è re est verecundiæ exuisse dicatur, sed posse complere verbis, id, quod in filia h. loco, propter nimiam verecundiæ deficit, ut res de qua agendum, sinem suum consequatur & innotescat.

28. Specialia pertractantur tum in quæstione: Quorum nimirum consensus in nuptiis puellæ requiratur? Resp. Parentum, qui optimè liberis suis consulere præsumuntur *c. est probanda 16. dist. 86.* Amoris n. qualitas quæ naturaliter inest, semper inesse præsumitur, quorum iussui merito obsequendum *l. 22. ff. de R. N.* quibus persona patris semper honesta & sancta esse debet *l. 1. l. 2. l. 9. de obseq. prest.* secus facientes legitimas nuptias non contrahunt quod tamen ut faciant obligantur.

29. I. Jure divino. Gen. 2. v. 22. & c. 21. v. 21. c. 24. & 21. Exod. 20. v. 12. & c. 22. v. 16. 17. c. 34. v. 16. Num. 30. v. 4. 5. 6. Deut. 5. v. 16. & c. 7. v. 3. 4. Jud. c. 14. & 21. v. 7. 2. Sam. 13. v. 13. Prov. c. 1. v. 1. c. 6. v. 20. Jerem. 29. v. 6. Tob. 6. v. 13. 1. Corinth. 7. vers. 36. Ephes. 6.

Ephes. 6. v. 1. 2. 3. Coloss. cap. 3. v. 20. à quibus neminem ex corda-
tioribus dissentire cognoscimus.

30. II. Ipsa natura suadet, ut liberi parentibus à quibus
tanto labore ad illam usque aetatem educati sunt quo matrimonium
inire licet, pareant l. 2. ff. de i. & i. l. 6. de in ius vocand. l. Liberi
28. C. de inoff. test. Cypr. in tract. de sponsal. cap. 6. §. 1. n. 2. adhuc
elegantem discursum movet Gothofr. in not. lit. b. ad L. 25. ff. de
R. N. ibi: Liberos minores 25. annis nunquam impunè nuptias
in scitis parentibus contrahere, quippe semper praesumitur paren-
tes optimum & soluberrimum pro Liberiis consilium capere l. 22.
§. 4. ff. ad L. iul. de Adult.

31. III. Idem à multis seculis apud omnes peraequè Gen-
tes observatum fuisse Euripides in Andromacha introducit puellam
Hermionem ad Orestem proci suum verecundè ac praeclearè
loquentè cuius verba haec sunt: Sponsaliorum meorum pater
meus curam subibit: non est enim virginalis pudoris eligere ma-
ritum c. honorantur. 32. quaest. 2. Simo apud Terent. in Andria
act. 5. se. 3. acriter filium suum Pamphylum oburgat quod praeter
voluntatem patris amasiam suam habere studeat. vid. Alberic. Gent.
de Nupt. lib. 4. c. 6.

32. IV. Cui nec unquam reclamavit Jus nostrum civile
quod notius est quam ut ignorari possit l. nupt. 2. l. filius fam. 35.
ff. de R. N. l. si ut proponi c. l. nec filium 22. C. de Nupt. quippe
quod nulli suum heredem agnasci vult § 7. Inst. de Adopt. l. Pau-
lus 11. ff. de Stat. hom. l. oratione. 16. §. 1. de R. N. l. 1. ff. de obseq. parent.
& patr. praest. Nov. 115. c. aliud quoque §. si alicui 11.

33. V. Quamvis multi sint qui asserunt Jus Canonicum
hac in parte dissentire, reperimus tamen contrarium c. vidua 27.
quaest. 1. c. aliter. c. nostrates c. qualis. 30. quaest. 5. c. non omnis. §. sin.
honorantur. c. mulier. c. hoc sanctum. 32. q. 2. c. tria legitima c. placuit sin.
36. q. 2. c. ruc. 25. de Sponsal. & matrim. c. 1. de Desponsat. impub. c. vide-
tur. qui matrim. accus. poss.

34. VI. Cum itaq; videamus Jurium horum tantam esse
harmoniam, nullum dubium restat quin consensus paternus in
copulandis Liberos nuptiis tam de Necessitate quam de hon-
estitate requiratur. Testatum hoc faciunt Theologi Luther. Li-
bell. 48

*bell. de conjug. Heerbrand. in compend. Theolog. Philip. Melanchroni
in Loc. comm. t. de conjug. Chemnit. Andr. Osiander aliuque quam
plurimi.*

35. De Jure Saxonico itidem parentum potestatem in
Liberos illibatam reperimus & adhuc in ejus foro robur obtinet
suum, *gl. Lat. ad text. Landr. lib. 1. art. 31. lit. f. & gl. Lat. ad text.
Landr. lib. 3. art. 45. lit. d. quo facit Constit. Elect. 10. p. 1. Ordinar.
Elect. cir. von Ehesachen fol. 109. §. wo aber zwey Versohnen / ic.
Beust. de Sponsal. cap. 26. Petr. Heig. 1. quæst. 22. ubi refert non
tantum in Cellensi Lüneburgensi, sed & Saxonix Electorispro-
vinciis ita constitutum esse, August. Elector. Reformat. Anno
1582. tit. von Ehegelsüdnussen § wann aber: Sponsalia clandestina
inter personas parentibus destitutas in præsentia unius tantum
testis contracta non subsistere, nisi contrahentes in præsentia bo-
norum hominum talia reiterent & denuo repromittant *d. quæst.
22. num. 33. ubi & hoc notatu dignum, quod etsi nonnulli hæc
Constitutiones de eorum tantum Sponsalibus qui sub potestate
sunt, intelligendas opinentur, id tamen veritati minimè conien-
taneum esse exinde præsumitur, quod textus citatorum autorum
in genere de personis parentibus destitutis aut orbatis intelligen-
di sint, nulla inter eos qui sui vel alieni Juris distractione adhibi-
ta, quo facit Constit. Saxo Coburgica von heimlichen Ehegelsübd-
nissen §. 1. Sed quorum cunq; qui nullos aut non sufficientes tes-
tes in celebratione non adhibuerunt, Carpov. Jurisfr. consist.
lib. 2. def. 33. in qua ad minimum duo requiruntur l. ubi numerus
12. ff. de testib. cap. quoniam contra X. de Probat. Petr. Heig. quæst. 22. n.
50. Deut. 17. v. 6. c. 19. v. 15.**

36. Propinquorum quoq; consensum non negligendum
dictum in Resolutione terminorum thes. 24. Utrum autem Cu-
ratoris consensum requirere debeat minor? in controversia est.
Quamvis de Jure civili manifesti Juris sit Curatoris consensum ad
Sponsalia filix curandæ non requiri per l. 3. C. de Nupt. & l. 20. ff.
de R. N. Communiter tamen in partem affirmativam inclinan-
dum videtur propter utilitatem inde provenientem, præcipue si
puella sit 18. annis minor *Beust. de Sponsal. cap. 21. ver. notand. &
deficientibus propinquis quibus res committi possit, h. m. Liber-*

tas matrimonii potius melioratur quam minuitur, quam sententiam quoque probat *Cyprus per hanc l. 20. h. l. un. C. si. Rector. provinc. in verb. quod Parent. Tutoribus aut Curatoribus. l. si mulier. s. C. de Sponsal. ibi. si per Tutorem aut Curatorem arrhas acceperit, & distinguendum putat d. Cypr. c. 6. §. 10. n. 3. Puellam propinquorum & Curatorum Iudicium in Sponsalibus contrahendu requirere non aspernari debere, interim tamen consensum puella liberrimum esse nec ei imperare posse Curatores ut huic vel illi nubat & nisi ita accipiatur iniquissimam esse Legem Gordiani in copulandis §. C. h. quæ Curatorum auctoritatem excludit, quod cum naturali Jure & gentiū Legibus pugnat, de quo manifestè *Carpzov. Jurispr. Confiss. lib. 2. def. 47. n. 11.* Et quia in Tractatione externorum dictum est, Leges Codicis priores per posteriores nonnunquam corrigi, quid impedit quin dicamus *l. 8. h. 1. per l. 20.* esse emendatam. Præterea in deligendo marito maximum est momentum vel ad miseriam vel ad felicitatem, ubi prudentia quæ longo rerum usu acquiritur, desideratur, quæ cum in Juvenibus exigua sit, ratio postulat ut ipsi aliorum consiliis regantur, quo facit quod in aliis contractibus sine Curatorum auctoritate se obligare non possint, æquius in conjugio ineundo quod maximi momenti res est. *Gerhard. in loc. de Conjug. §. 94. pag. 169.* cum quibus conveniunt *Confiss. Saxon. de Anno 1616. verbis die zentgen Persohnen derer Eltern verstorbe, soll e sich mit der Vormunder oder wo die nicht vorhanden mit ihrer nechsten Blutsfreunden Vormassen und Rath verheyrathen.* Curatorum quoq; interest curandas & eorum bona bene collocari propter beneficium Restitutionis in integrum quod curanda habet si bona jacturam patiuntur, contra Curatorem, quod non sollicitus fuerit de bonis melius collocandis. *1. C. si. Tut. vl. Curat. non gesserit.**

37. Si itaq; filia adhuc in potestate parentum est posita, necessario eorum consensum in contrahendis sponsalibus expectat, quæ adhuc hodie constans est sententia tum Theologorum tum Jctorum, quam etiam observantia comprobatur & testatur. I. Propter universale præceptum Decalogi, Honora Patrem & Matrem. 2. Propter particulare præceptum populo Judaico à Deo datum *Deuter. c. 7.* quo prohibentur Judæi filias suas filiis

Cananæi

Cananzi dare in connubium, aut filias ipsorum accipere filiis suis in uxores, unde liquet, quod Deus ipse commiserit potestatem contrahendi matrimonia parentum pietati, alias summus ille parentum Patronus præcepisset Liberis ne acciperent filias alienæ gentis. Item. *Num. 6. 3. v. 5. 6.* Mulier quæ est in domo patris sui, si se constrinxerit Juramento, & cognoverit Pater votum & tacuerit, voti rea erit, si autem statim contradixerit pater, vota & Juramenta irrita fient. 3. Jure Civili res expedita est *pr. Inst. de Nupt. l. 2. ff. de R. N. l. 1. C. de Nupt. & passim in l. re & hujus Dd. arg. Interpp. ut Balduin. Heig. Vult. Maufer. Boreholt. Duaren. Donell. Connan. Coraf. Beuff. Cypr. Alberic. Gent. Carpzov. & alios*, quos merito in hoc sequimur. 4. Per argumentum ab absurdo & inconveniensi, si enim nuptiæ sine consensu parentum contractæ valerent, sequeretur, quod quilibet scurra posset honesti alicujus viri filiam quasi furari, eamque decipere, quod valde absurdum & inconveniens foret, ita frenum laxare, ut de honestentur aut infamenter familia, quales petitores potius infamiæ castigatione quam filiarum acceptione digni censendi sunt: *Dn. D. Bechstad. in Tractat. de Condit. Sponsal. part. 1. c. 2. th. 17. p. m. 21. & seqq.*

38. Quid vero Juris si patre adhuc superstite personæ se Juramento obstrinxerint? Resp. Si Filia minor viginti quinq; annis, merito parentum arbitrium requirere debet, Sæctum enim vult Imperator noster patriam auctoritatem inter Liberos ut si sine eius applausu quid præsumant in iis negotiis ubi tum pœnitere non licet ut filia licet vidua facta, vel etiam emancipata ad secunda vota sine eius consensu non procedere possit *l. 18. C. de Nupt.* Nec propter Juramentum interveniens Sponsalia rati habere tenentur quæ clandestinè acta sunt: *Numer. c. 30. v. 5. Exod. c. 22. v. 16. 17.* Quicquid itaque Jure divino non obtrinit multo minus Jure civili & merito actus talis infirmatur in pœnam eorum, qui Legis Jussioni adversati sunt, modo alia non eveniat causa propter quam parentes consentire nolunt, duri enim nunquam sunt & occasionem liberis querere nolunt.

39. Tali in casu Filia si major 25. annis, contradicentibus etiam parentibus valida contrahit Sponsalia *l. qui liberos 9. ff. de R. N. c. sufficit 27. quest. 2. Nov. 115. c. 3. §. 11.* Secus tamen, si parentes alio-

tes alioqui Liberis quæsiuissent commoda conjugia *ex. d. Novell.* merito ipsis servatur cultus debitus, aut si jam à liberis contracta sint, postquam cognoverint non tacuerint, sed expresse impugnaverint *d. c. sufficit. l. 5. C. de Nupt. l. 11 § ult. l. 12. l. 13 ff. de his qui nor.* non existimandum Liberos hoc medio parentum auctoritatem postponere posse, quantumvis alia dissensus causa deficiente, nulla & irrita reddatur ejusmodi Sponsalia ut post *Carpzov. in Jurispr. Confistor. l. 2. l. 3. Def. 58. bene sentiunt Joachim. à Beust. in tractatu de Iure Connub. part. 2. c. 48. Bidembach. in prompt. connub. in appen. c. 1. q. 1. p. 519. Job. Harppr. in pr. Inst. de Nupt. num. 134. & seqq. Bocer. cl. ass. 1. disp. 9. th. 15.* Quibus in casibus præcipue Theologos intervenire debere, non quidem ut Legem ponant iis qui in casu tali decidere debent, ut secundum Paulum 1. *Corinth. 7.* de matrimonii casu consulti conscientias erudiant, ne forte filia hoc modo persuasionibus inducta gravatam conscientiam propterea putet, si postea non rata habeantur ea, quæ ante clam, acta fuerant. *D. Kling. l. Cæus in Enarrat. Iustin. ad tit. de Nupt. p. m. 49.*

40. An autem concubitu interveniente dissensus parentum tantum operetur ut in nullitatem recidant Sponsalia? Resp. videtur affirmando propter Leges absolutè latas *l. 2. l. 9. ff. de R. N. §. si adversus 12. Inst. de Nupt.* Secus enim si statueremus omnibus vitii fenestra aperiretur ut adminiculo concubitus consequerentur quod alias jure erat vetitum & illicitum, ac miseri parentes sic iriti pejore loco essent quam persona vitata, & minime talibus in casibus attendendum Jus Canonicum quod hoc modo Liberis peccandi materiam præbet dum potestatem parentum infirmit, & contra Lex semper honesta esse debet *c. erit autem dist. 4. c. sana dist. 9. l. 1. l. 2. ff. de LL.* Unde vim Legis obtinere non potest, sed vitata sibi imputet quod contra manifestam prohibitionem, consuetudinem habuerit, ita ut ignorantiam paterni dissensus prætere non possit, nec læsionem allegare, damnum quippe quod quis sua culpa sentit, non sentire videtur *l. quod quis d. R. 1.*

41. Rectius tamen quo conscientis bene consulari pleriq; Magistratus Evangelici Sponsalia sine consensu parentum contracta accedente copula carnali, per benedictionem Sacerdotali consummanda contrahentibus injungunt, si cum manifesta

nifesta devirginata injuria separatio fieret & quo majora scandala evitentur. *Beust. in tract. de matrim. c. 47. loh. Schneid. ad tit. Inst. de Nupt. part. 2. num. 35. Gerhard. in loc. de Coniug. §. 146. Petr. Heig. in pr. Inst. de Nupt. n. 28. Cypr. de Sponsal. c. 10. §. 10. loh. Harpp. pr. Inst. de Nupt. n. 12. & seqq. Ordinat. Elect. Saxon. de Anno 1624. puncti 1. §. Wurdem auch solche Persohnen.* Et multa quæ fieri non debent si facta fuerint non rescinduntur l. 1. §. biduum. 5. ff. quando appell. sit l. relegatorum 7. §. ad tempus 4. ff. de interdictis & Releg. l. 1. §. 1. ff. de Feriis. l. quid ergo. 13. §. pena. ff. de his qui not. infam. itaq; injustum matrimonium etiam est matrimonium l. si uxor. 13. §. 1. ff. ad L. lul. de adult. quod tamé non impune ferunt. *Carpozov. Jurispr. Consist. Def. 61.*

42. Circa hæc moveri posset an in causis matrimonialibus recte utamur canonum autoritate, cum notum sit canonitas non æquè matrimoniis favere! Resp. Nos non semper & absolute uti in causis matrimonialibus decidendis Jure Canonico, sed tantum in casibus qui in Novo Testamento decisi non reperiuntur quod Jus novi Testamenti Canonibus non cedit. *c. sunt quidam 25. q. 1.* & utimur quoque Jure Canonico ideo, quia Cæsar cui subditi sumus & cui tenemur parere, seipsum & nos in causis matrimonialibus ei subjecit, ad quod accedit quod jus usitatum & multis seculis ex longissima experientia introductum, observatum sit. Pugnatur autem cum novi testamenti Jure in matrimoniis Sacerdotum, in cæteris casibus non sine controversiâ, quæ matrimonia sacerdotum tum de Jure N. T. tum veterum Canonum, tum Conciliorum antiquorum Can. 4. Concil. Gangren. Can. 3. Concil. quinti Carthaginensis Nicæna, licita sunt, sicuti quoque Exemplis Scripturæ S. probatur per Paulum, 1. Tim. 16. Oportet Episcopum irreprehensibilem esse unius uxoris virum, asseritur, *add. Matth. 8. c. non omnis 12. c. 32. q. 2. in verbu igitur cuiuslibet loci Clericus si filiam suam & c. c. deinde ponitur 3. dist. 2. c. si quis propter 4. & c. si quis 12. dist. 39. c. nuptiarum 41. 27. q. 1. c. si quis 14. dist. 28. c. si quis viuperat 8. c. quoniam 13. dist. 31.* Quod hodie in papatu mirum in modum invertitur cum affirmant Apostolum per jam dicta significare. Episcopum non debere nisi unum habere Episcopatum & presbyterum itidem unum sacerdotium possidere ad quæ Hieron. ad Oceanum ita differunt, quidam coacte interpretantur uxores pro Ecclesiis

Ecclesiis, viros pro Episcopis debere accipi, & hoc in Nicæna quoq; synodo esse decretum à Patribus, ne de alia in aliam Ecclesiam Episcopus trasferatur, ne virginis pauperculæ societate contempta ditioris adulteræ quærat amplexus, & hoc modo fucatè detestantur & perhorrescunt nuptias, per interpretationem verborum scripturæ, de quo uberiores discursus Polyd. *Vergh. de Invent. Rer. Lib. 5. c. 5.*

43. Si vero quæstio formetur: Utrum causa matrimonialis potius ad Ecclesiasticum an ad secularem iudicem pertineat? Responderi posset, quia tractatio matrimonii est Juris privati, videtur spectare potius ad secularem quam Ecclesiasticum Iudicem nam Ecclesiasticæ causæ magis ad publicum quam privatum Jus referendæ *l. 1. §. huius studii vers. publ. ff. de l. & l. contra apparet ex Institutionum, Pandectarum & Codicis voluminibus matrimonium inter ea quæ Juris privati sunt tractari. De Jure Canonico expeditum est ad Ecclesiasticum iudicem tantum pertinere. c. multorum 35. q. 6. c. accedentibus 12. de Excus. Pralat. c. porro. 3. de Divort. Verum cum nostro tempore sancitum reperimus, ut Consistoria in quibus inter alias causas, matrimoniales proponuntur, Ecclesiasticis & Politicis personis consent, dicendum puto & ad Ecclesiasticum & ad secularem Magistratum, pertinere, quod & hodie pro diversitate locorum diversi modè observari videmus.*

44. Sed quid si Parentum auxilio destituta? tum Matris & Propinquorum iudicium requirere debet, quæ autem hoc loco patris auxilio destituta dicatur, puto Exempla peti posse ex *l. 9. §. 1. l. 11. ff. de R. N. l. 12. §. 3. de captiv. & postlim.* In patre ab hostibus capto; Item in absente, qui ubi moretur, ignoretur *l. 10. d. l. 11. ff. de R. N. imprimis vero ex pr. Inst. de Nupt.* ubi Necessitas adhibendi patris consensum remittitur, in casu quo Pater est furiosus, qui plenius deciditur in *l. si furiosi 25. C. de Nupt. l. 28. C. de Episc. audient.* Quamvis enim patria potestas furore non tollatur *l. 8. ff. de hi qui sui*, quia tamen liberi ejusdem consilio uti non possunt, sed auxilio hoc paterno destituuntur vicem eius vel avus si superstes est, vel mater & propinqui, licet in potestate non habeant, sustinent *l. si nepos. 9. ff. de R. N. d. l. 20 & d. l. si furiosi 25. C. h. r.* quibus deficientibus ex Imperatoris nostri Constitutione Magistratus lo-

tus loci major & Antistes sive Episcopus presentibus Curatori-
bus furiosi parentis ad eundem & consulendi sunt *d. l. si furiosi C. b. r.*
l. tam demens. 28. C. de Episc. Aud. Furiosus quippe nulla est vo-
luntas *l. 40. ff. de R. l. comparatur ignorant. l. 16 § Marcellus ff. qui
test. fac. poss. absent. & quiescenti l. 2. § furiosus. 3. ff. de iur. Codicill.*
l. 124. §. 1. de R. l. Tutores consulendi quia pater h. c. pro mortuo
habetur. *Carpzov. Jurispr. Confess. lib. 2. tit. 3. Def. 47. add. d. l. 12. §. 3. ff. de
Capt. & possim. rev. ubi ratio.*

45. Quorum in censum, qui sic parentum auxilio desti-
tuti, si quis eos quoque referat. 1. quorum parentes sunt deporta-
ti, arbitrator eum à J. Regula non aberraturum; tantoque minus
quod per §. 1. *Inst. quibus mod. patr. post. sol.* Pater deportatus Civi-
tatem amittat, consequenter etiam patriam potestatem quæ est
Jus Civitatis, qui enim hoc amittit, amittit potestatem quoque in
Liberos. *inter pænas. 6. ff. de Interd. & Releg. aq.* ita filius hic sui Ju-
ris, videatur jure patriæ potestatis non impediri quo minus pro-
prio consilio uxorem ducat, ita ut etsi postea deportatus, ut fieri
potest, beneficio Principis restituatur & cum Civitate simul pa-
triam potestatem recipiat §. 2. *Inst. d. r. l. ult. §. 1. C. de sentent. pass.* ut
nihilominus hæc nuptiæ justæ sint & ex his natus in potestate avi
nascatur.

46. De Relegatis forte major dubitatio esset, cum hic Ju-
ra civitatis retinentur, *l. 14. §. 1. de Interd. & Releg. l. 48. d. pæn. §. 2.*
Inst. quib. mod. p. p. toll. verum si contingat ut relegati extra fines
patriæ, Civitatis vel Regni exire jussi *l. Relegatorum. 7. §. 17. de In-
terd. & Releg.* & ubi locorum morentur ignorentur, atque sic liberi
revera eorum consilio & auxilio reperiantur destituti, merito et-
iam justas sine horum consensu contrahere possunt nuptias.

47. Sed quid de Prodigio? Sane cum hic in modum fu-
riosis, bona sua dilacerando & dissipando furiosum exitum faciē-
do in cura sit agnatorum *l. 1. ff. de Curat. furios.* auxilium hoc suis libe-
ris vix subministrare posse videtur, quippe qui ipsemet necesse ha-
bet aliorum auxilio regi: hunc quoque esse casum quo Liberi pa-
rentum auxilio destituti dici possunt, nisi abjecto profusionis ha-
bitu mores frugales receperit. *d. l. 1. de Curat. furios.* & hæc quoque
de liberis paterno auxilio destitutis sufficiant.

48. Patre v. mortuo distinguendum puto utrum filia sit major 25. annis, si major aut ut hac 20. dicitur adulta; quæ staturæ suæ terminum jam attingit, qui in completo vigesimo quinto anno conficit, potest se proprio iudicio marito, libero tamen conjugere. *d. Nov. 115. c. 3 § 11.*

49. Si vero dictum ætatis terminum nondum attingit & filia minor adhuc, merito matris & propinquorum arbitrium requirit ut *f. 1b. 24.* videre licet, non obstante quod *§. summa Inst. de Adopr.* dicatur Matres liberos in potestate non habere. aliud statuendum in hoc casu, textus n. allegatus de ea speciali potestate est intelligendus quæ olim Civibus Romanis in Liberos competeat & potestati dominicæ in servos non ab similibus erat, quod jus vitæ necisq; *l. in sum. ff. de lib. & postb. l. fin. C. de patr. post. aliusq;* coarctatum & abrogatum est, & ita non immerito servatur quoq; honor matri præstandus, omnibus enim parentibus ex æquo debetur. *l. 6. ff. d. in ius. voc. l. 2. ff. de l. & l.*

50. Ita ut Mater Sponsalia licet contracta dissolvere possit modo in tempore & maturè dissensum suum in sponsalibus, de facto & contra voluntatem suam initis significaverit & contestata sit, lex enim divina de honorandis parentibus patri matrem disertis verbis conjungit, *Exod. 20. v. 12. Deut. 5. v. 16. Matth. 15. vers. 4. Ephes 6. v. 2. Prov. 1. v. 8.* Const. Saxo Coburg. Von heimlichen Verlöbnußen s wird er dann *rc.* Es soll auch dießfalls die Ehe mit dem unterschied nachgelassen werden / wo nemlich beyde Personen Stands und Herkommens ebenbürtig und ausser dieser Oberfahring sonst unbeschol en und die Eltern ihren dissens nicht zeitlich zu verstehen gegeben / sondern zuviel nachgesehen / dann wöfern der Sohn oder Tochter noch nicht zu ihren verständigen Jahren können und sich ihrer Eltern Gewalt nachmals unterwerffen / so sollen diese und dergleichen Umstände / welche den Handel schwerer und bedenklicher machen wahrgenommen und ob die Ehe zulässig oder nicht / vernünftig ermessen werden *rc.* Unde à contrario sensu argumentandum. Wann die Eltern ihren dissens zeitlich zu verstehen gegeben vnd dießfalls nichts nachgesehen / daß solche Ehe nicht zulässig.

51. Quod primum saltem in pupillis obtinuisse *ex l. 1. C. de Nupt. postea in viduis d. l. 18. C. h.* Mox in virginibus adultis *l. 20. C. h. l.*

C. h. t. Herm. Vult. Iurisp. Rom. c. 18. Horom. illustr. quest. 9. Cujac. 3. Obs. Borholt. de grad. p. 53. & merito propter lexis imbecillitatem, æquum est in tam arduo negotio in consilium trahi illos quorum consilio regimur ac quorum industria & labore bona nostra administrantur Duaren. ad. t. Solut. matrim. Eust. de iure connub. p. 1. de Sponsal. c. 21. & part. 2. de matrim. c. 49. Mauser. de Nupt. p. 340. Heig. quest. 2. & seqq. Ord. Eccles. August. c. 7. rubr. von Ehegelöbnissen ubi tam filii quam filia matris consensum exorare debent. add. Confl. Saxo. Cob. de Anno 1616. von heimlichen Verlöbnissen. Wann zwischen Kindern so noch Eltern und ihr vollkommenen Alter nicht erreicht haben / heimliche Verlöbniße vorgangen / müssen sie / wofern es anders unter ihnen eine Ehe seyn soll / die Eltern / neben kindlicher Abttheilung verwilligung ersuchen / und alles von neuen gebühlicher weise gehandelt und geschlossen werden / oder wird in verbleibung dessen das heimliche Ehegelöbniß vor nichtig erkent. His jungen da veniunt exempla Historicorum Liv. lib. 4. Dec. 1. Tacit. l. 4. Aurelius cupiens sororem Theocliam in matrimonium dare Maximino Juniori ad Matrem Mammeam totam rem detulit. Et Cyrus aiebat se filiam Ciaxaris de consensu & sententia Patris & Matris ducere velle. Xenoph. lib. 8. Cyropæd.

52. Quibus non extantibus nec avi aut avia consensus negligendus est sub pena exheredationis usq; ad dimidiam legitimæ aut pro qualitate causa in totum, quemadmodum in Consistoriis Saxonis quotidie pronuntiatur teste Schneidev. h. t. Carpzov. Iurisp. Consist. l. 2. Def. 45.

53. Notanter dictum est? Matris & propinquorum arbitrium requiri patre defuncto qui si consentiunt res est expedita & sponsalia robur suum obtinent: si vero dissensus inter eos nascatur, Matris iudicium merito reliquorum præferatur, parentes enim semper optimum de liberis consilium capere & seminis sui majorem rationem quam extraneorum habere velle creduntur. c. est probanda. 16. dist. 86. præcipue si cum puella voluntate conveniat.

54. Si vero diversæ orientur opiniones inter matrem & filiam, ita ut Mater à filia sententia discrepet. Lex nostra 20 tale suggerit expediens: provincia præfida super hoc audiendum esse arbitrium. l. 1. C. Eod.

55. Matre quoque defuncta in Curatorum autoritate positum esse videtur electionem Competitorum, verum si puella ipsa sit ejus ætatis aut judicet ut voluntatem suam declarare ac de proprio commodò prospicere possit, Curator merito ejus voluntati ad stipulatur, nullas enim partes obtinere dispositionem Curatorum aut affinium vulg. l. 8. C. b. sed subintellige si filia libertas sua, secundum distinctionem, à Cypræo datam adimatur. Si in discrepantiâ Electionis cultu verecundiæ voluntatem suam aperire veretur, quæ singulare ornamentum sexus est, id remedii proposuerunt Imp. ut Judex super his audiat.

56. Ea quæ jam disjunctim proposita sunt conjunctim in aliqua *facti specie* perstringemus: Dicendum itaque in hac Constitutione Imp. sancivisse, Theodoro Præfecto Prætorio edixisse, filias in conjunctione matrimoniali necessario uti debere patris consensu l. 18. C. b. qui textus civiliter intelligendi, seposita illa antiqua parentum potestate quæ etiam jus vitæ & necis complectebatur & hodie num coercita est l. 11. ff. de lib. & post. l. ult. C. de parr. pot. l. 5. ff. de L. Pomp. de Parr. patria enim potestas in pietate potius quam atrocitate consistere debet, eatenus si parentes de commodis conjugii liberis prospicere nolint, ut ipsimet liberi honesta matrimonia contrahere aut eligere, aut vi Magistratus expectere possint l. qui liberos 19. ff. de R. N. Nov. 115. c. 3. §. 11. Verum cum pluribus de his dictum sit supra, transitum facio ad formationem. Casus, qui his absolvitur verbis. Filia volens nubere viro in patris potestate constituta, sine patris præcitu & consensu id in actum deducere non potest. Sed quid si sui Juris? Patris quoque ad sensum explorare debet. Si vero sui Juris patris auxilio destituta & 25. annis minor? Matris & propinquorum requirat arbitrium. Si Patre & Matre orbata & cultu verecundiæ voluntatem suam non declarat, cui melius jungatur Judici deliberandum permillum est. Ex his quæ Theodoro P. P. observanda veniunt, hæc sunt.

1. Patris consensus in nuptiis filia in potestate positæ præcise requiratur.
2. Adeo ut etiam Patris ad sensum, in nuptiis filia potestate soluta, si ea minor 25. annis sit, exploretur.

3. Matris

3. *Matri vero consensus in nuptiis filia secundo tantum requiratur.*
4. *Ita ut si Pater & Mater in elocanda filia dissentiant Patris voluntas materna preferatur.*
5. *Patre vero mortuo, quod a filia 25. annis minore, nuptura, iudicium Matris & propinquorum sit requirendum.*
6. *Quibus invicem dissentientibus filia ve voluntatem suam exprimere & recundante, Magistatus sit arbitrari.*
7. *Cæterorum cognatorum vel affinium consensus vel dissensus in Contrahendis nuptiis nulla ratio habetur.*

MANTISSÆ.

1. *Persona diversa Religionis conjungi possunt.*
2. *In sponsalibus geminis nonnunquam priora, nonnunquam posteriora rata habentur.*
3. *Promissiones vi metæve extorta nunquam obstringunt.*
4. *Sponsalia jocosè contracta non ligant.*
5. *Nec ab Ebrio contracta valida sunt.*

Ad Clarissimum Dn. Candidatum EHRENFRID à LANCKISCH.

Cultores Themidis alacres si scire cupido est,
 Non opus est vadas urbis per mania nostras
 Invisas tantum cathedram, spectabis amicam
 Musarum, Lanckilch, sibi qui per scripta parabis
 Eximiam laudem, ac pulchram, ob bene gesta, coronam,
 Contentu patrum Themidis, bona portio Phæbi,
 Exciperis, Lanckilch, tibi fausta ego cuncta precatu,
 Gratulor ex animo, Deus addat robora votu.

Benevolo affectu scrib.

Fridericus Deckherr, D. Pand.

Prof. Ordin.

Nobilis-

NOBILISSIME AC PRÆCELLENS

Domine Candidate, Fautor ac Amice
honoratissime.

Postulas, sibi quam solent amici
Passim scribere mutuo Campanam.
Rectè; nec dubii subesse quicquam
Potes, quin habeas in hoc paratum
Me, nam pristina maxime recurrit
In mentem pietas amoris. Ergo
Habeto quod aues, Amice carmen
Non quidem nitidum satùve pulchrum,
Sincerum tamen, ut vel hoc amico
Sit satis. Scilicet auguror problema
Ut pulchrè thalamos inire monstrat.
Quis primò levis obstitisset error?
Sic & Te pariter labore functum
Solenni thalamum subire ritu.
Quidni? verum id adhuc relinquo satis
His qua prospicient. Eoque tantum
Ut cedant benè, quos subibis, ausus
Frequentè gravium virum coronâ,
Imis jam voveo Tibi medullis.

Georg. Rudolph. Dresd U f. D

Sic verum proferes molimina docta Cathedra,
Germane, & ternis ista probas vicibus?
Approbat hæc Mater, clara Argentina, Heliconis:
Laudant Boeclerus, Rebbaniusq. palam,
Lumina Castalidum: Quos splendida Fama perennat,
A quibus emanant Commoda grati tibi.
Nec non Deckherrus, qui premia præbet honoris,
Et facit utq. tibi, gratuler, utq. mihi,
Et Patria de te: Cujus tu commoda quare,
Teq. adjuuge Tuus non remorante pede.
Hoc faustum velit esse DEUS! qui dirigit omne,
His quoq. pro voto dirigat acta tua.

Stassburg, Diss., 1665-66

ULB Halle

003 745 031

3

f

TA → OL

hur 5 bishor verknüpft

WONA

Farbkarte #13

B.I.G.

...C.
TIO
ALIS

410.

1665, 9a

19

10

...ptis
 ... GRATIA
 ...ORITATE
OBILISSIMI
 ...CONSULTO-
 ...EGII
 ...ARGENTINAE

...URE PRIVILEGIIS
 ...as rite consequendis
 ...ruditorum
 ...ittic.

...â Sancti

...orum
 ...ji.
RATI,
II. ACADEMIÆ
PHI.

LXV.

